

אין עור מליבדו
על יחיד ומיוחד

שולמה

פרוייקט התשומים כסא ודארין קדם רגלי אי זה בית אשר תבנו לי ויא זה מקום מנוחתי

פרשת אמור
תשפ"ד
גליון 383
נא לשמור על
קדושת הגליון
נא לא לעיין בו בשעת
התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמת
מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלוס ב"ר עזרא
מור"ד אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה רב
ר' אלעד ב"ר אפרים משה שבלט"א
ר' זאב ב"ר משה חיים
הרה"ק רבי יהודה לייב פיסטיגער מקאלמיי
הרה"ק רבי אריה לייב צונץ ב"ר משה
הרה"ק רבי ישעי' מקרעסטיר ב"ר משה
הרה"ק רבי ליפא ב"ר יצחק אייזיק
הרה"ק רבי יוסף משה ב"ר יקותיאל זלמן
הרה"ק רבי יצחק הלוי ב"ר יעקב יוקל
הרה"ק רבי משה ב"ר יצחק אייזיק
הרה"ק רבי יוסף מאיר ב"ר שמואל צבי
הרה"ק יצחק אייזיק סאפרין מקאמרנא
ב"ר אלכסנדר סענדער
הגה"ק רבי שלמה אפרים ב"ר אהרן
הרה"ק רבי ירחמיאל ב"ר יעקב יצחק
הרה"ק רבי אביגדור קרא ב"ר יצחק
הרה"ק רבי אליעזר ב"ר שם טוב

פרפראות בדרך מוסר
על פרשת השבוע
יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל-MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

"יבת פהן פי תהיה לאיש זר הוא בתרומת הקדשים לא תאכל" (כ"ב, י"ב)

לא תאכל היינו לאותו האיש זר דברי התורה של הצדיק לא יעזרו לו להתרומם ממקומו באם לא יעשה תשובה ויצא ממצב של זר למצב של בעל תשובה כי אין הדברים תלויים רק באומר אלא גם בשומע ויש על המשמיע לדעת לפני מי הוא מדבר שכן אם הוא המשמיע בעל יראת שמים הוא יודע שיש לדבר אל מי שעשה הרחור תשובה קודם אך אם המדבר דיבר מתוך כבוד וגאווה העיקר לדבר שיש בוזה מן הגאווה היינו שאין בו יראת שמים מלאה אז אין להתפלא שדבריו גם לא נשמעו

ידוע כי דברי תורה של האדם הם כמו ילדיו עוד ידוע כי הצדיק נקרא כהן בנוסף ידוע מאמר הגמרא בברכות לה. כי מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים לאחר ההקדמה הנ"ל נפרש בס"ד את הפס' הנ"ל פעמים אנו רואים כי ישנו אדם שיש בו יראת שמים גדולה שמדבר אל אדם מסוים ואין הוא מקבל את דבריו אזי כיצד מתיישבים דברי הגמרא כי מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים. ניתן לתרץ זאת בס"ד כי יש צורך כי גם האדם השומע יהיה כלי מקבל לשמוע את דברי הצדיק שכן אם האדם הוא בעל עברה ח"ו אזי הוא סתום ואטום מלקבל דברים שבקדושה ואלו הם ירמוז הפסוק הנ"ל בת כהן היינו דברי התורה של הצדיק הנאמרים לאיש זר היינו בעל עברה היא בתרומת הקדשים

"וינזרו מקדשי בני ישראל ולא יחללו את שם קדשי" (כ"ב, א')

לרגל יומא דהילולא של הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ זי"ע הבאנו את דבריו שכתב בספרו אילה שלוחה י"ש לומר מוסר שלא לדבר דלטורין על בני ישראל דישראל נקראים קודש כמו שכתוב בירמיה קודש ישראל לה' כל אוכליו יאשמו וזה שאמר הכתוב וינזרו מקדשי בני ישראל שלא לדבר עליהם" עכ"ל

לדבר עליהם" עכ"ל

"וכהן פי יקנה נפש קנין פספו הוא יאכל בו ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו" (כ"ב, י"א)

רש"י במקום מפרש "עבד כנעני שגופו קנוי" ולפי פירושו של רש"י הקדוש ניתן לבאר פס' זה בס"ד על דרך הרמז כי כהן שהוא הצדיק כידוע שעבד על תאוותיו ותענוגיו עוד והכניע אותם בחינת עבד כנעני אזי הגוף משתעבד לנפש וכך זוכה הצדיק שהוא מושל בגופו ולא גופו מושל בו שזה בחינת קנה נפש היינו שהנפש היא המוליכה את האדם ולא גופו ואז אדם כזה תורתו משתבחת והוא זוכה לחדש ייודשי תורה המכוונים לאמת שזה בחינת ילדיו ככתוב עיקר תולדותיהם של צדיקים תורה ומעשים טובים והוא שנאמר ילדו ביתו ועוד ידוע כי כל המלמד את בן חברו תורה כאילו ילדו היינו שלאדם כזה גם יהיו תלמידים שילמדו את תורתו ככתוב הם יאכלו בלחמו והיינו תורתו שכן אין לחם אלא תורה כפי שנאמר לכו לחמו בלחמי

הוא יאכל בו ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו" (כ"ב, י"א)

"ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך בקצרך ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם אני ה' אלהיכם" (כ"ג, א')

להסבר סמיכות פרשת המועדים למתנות עניים הבאנו את פירושו של הרה"ק רבי הלל מקולומיא זי"ע בספרו מקרי דרדקי שכותב "אפשר להסביר כוונת התורה שכתבה עוד הפעם מצוות מתנת עניים דהנה ס"ד כשאנו בגלות ואין לנו בית המקדש והקרבנות נתן לנו השי"ת תמורתן מצוה כזאת שגדולה באיכותה כבנין בית המקדש והקרבנות משא"כ כשכבר זכינו שיש לנו בית המקדש וקרבנות בפועל אזי למה לנו לקיים מצווה זאת שהוא רק השלמה כמו שהקריב קרבן הרי הקריב קרבן ממש מש"ה כפלה תורה וכתבה מצוה זאת בין פרשת קרבנות המועדים לומר לך דבכל ענין נוהג מצוה זאת משום דמי עמד בסוד ד' לידע כל טעמי המצוות ועבור מה נטצו עיני רמב"ם פ"א דתרומות

לומר מוסר שלא לדבר דלטורין על בני ישראל דישראל נקראים קודש כמו שכתוב בירמיה קודש ישראל לה' כל אוכליו יאשמו וזה שאמר הכתוב וינזרו מקדשי בני ישראל שלא לדבר עליהם" עכ"ל

"אף בעשור לחדש השביעי הזה יום הפפרים הוא מקרא קדש יהיה לכם ועניתם את נפשותיכם והקרבנתם אשה לה" (כ"ג, כ"ז)

נחמן מברסלב זי"ע כיצד יכול האדם לזכות לתשובה "מי שרוצה לזכות לתשובה, יהיה רגיל באמירת תהלים, פי תהלים מסגל לתשובה. כי יש מניעות רבות מאד מלעשות תשובה. פי יש אהד שאין לו התעוררות כלל לתשובה. ואפלו מי שמתעורר לעשות תשובה, יש כמה מניעות לזה, פי יש כמה ששער התשובה סגור בפניהם, ויש שאינו יודע להגיע אל השער השדך לו, שדך שם דיקא צריך לשוב להשם יתברך, וכיצא בזה שארי מניעות המונעים את האדם מן התשובה. עד שיכול חס ושלום, לבלות ימיו ולמות בלא תשובה, חס ושלום. ועל כל זה מסגל אמירת תהלים, שאפלו אם אין לו שום התעוררות לתשובה, על ידי תהלים יזכה להתעורר לתשובה. פי כל אדם ואדם כפי מה שהוא, יכול למצא את עצמו בתוך אמירת תהלים, ועל ידי זה יזכה להתעורר ולעשות תשובה ולבוא לשער של תשובה השוף לנשמתו, ולפתח השער עד שיזכה לתשובה שלמה. ועל ידי זה ישוב השם יתברך אליו וירחמנו אשרי לו. על כן בימי אלול ועשרת ימי תשובה עוסקין כל ישראל באמירת תהלים. פי אמירת תהלים מסגל לתשובה. אבל צריך לעסוק גם בכל השנה בלה באמירת תהלים בכונה, כדי לזכות לתשובה כנ"ל" עכ"ל ועפ"י הנכתב כאן ניתן להבין את הלשון מקרא קדש שכתב בפס' הנ"ל שהוא ספר התהלים

ונשאלת השאלה מהו הלשון אך המופיע בעניינו של יום הכיפורים אלא ניתן לפרש בס"ד שהמילה א"ך עולה בגימטריה למניין עשרים ואחד כמניין שם אה"ה וידוע ששם אה"ה הוא שם התשובה שכן אחד מחלקי התשובה הוא קבלה לעתיד והוא מה שאומר האדם אני אהיה טוב עפ"י הנ"ל מובן מה שכתוב במשנה יומא (ח, ט) האומר "אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה אחטא ויום הכיפורים מכפר אין יום הכיפורים מכפר" וכן כותב בעל דרך צדיקים את שכתב בעל המאור ושמש זי"ע (בראשית) "השם של אהיה הוא שם של עולם התשובה כי לשון אהיה פירושו שמכאן ואילך אהיה עובד ה' וכו' ואם משתוקק האדם אליו יתברך באמת ומתחרט על מה שפגם ומקבל על עצמו לומר מעתה אהיה עובד ה' באמת יוכל להמשיך עליו אור קדושת עולם התשובה עולם המחשבה שהוא שם אהיה עם כל המילואים שהם גימטריה חותם והוא החותם של הושענא רבה שע"י שישראל עושין תשובה וכו"א מתחרט על מה שפגם וצועק בלב נשבר ובתשובה עצומה וגומר בלבו מעתה אהיה עובד ה' באמת בזה אנו ממשכינן השם אהיה עם כל המילואין שהוא גימטריה חותם והוא מקיף אותנו וסוכך עלינו לבל יגע בנו שום מגע נכרי וכו' ועיין פנים שע"י יוכל האדם להמשיך על עצמו הצלם אלוקים כי שם אהיה במילוי יודין גימטריה צלם וכו'" עכ"ל וכן כותב רבינו

פרקי אבות – פרק ג משנה יב – רבי ישמעאל אומר, הוי קל לראש ונוח לתשחרת, והוי מקבל את פל האדם בשמחה

ניתן לפרש משנה זו בס"ד ולהסביר שמשנה זו מדברת על לימוד תורה מכמה סוגי בני אדם הראשון הוא תלמיד חכם חשוב הנקרא ראש בני ישראל שאם אדם לומד תורה ממנו צריך לקחת את דבריו בקל וחומר היינו שאני הקל והוא החומר היינו שצריך להבין את דבריו לאשורם ורק אח"כ להתחיל לשאול שאלות מתוך ענוה ושפלות כלפיו ולא לחשוב שאנחנו באותו רמה ורמת מחשבותינו והשגותינו היא אחת ונוח לתשחרת היינו לתלמיד חכם מתחיל שעדיין שערו שחור הרוצה ללמדנו דבר תורה הוי נוח לו היינו שניתן לפלפל איתו את הדברים ולחדד איתו את ההלכה בדרכי נועם שהרי דברי חכמים בנחת נשמעים ולא לזלזל בדבריו בגלל היותו צעיר ואז תזכה לקבל את כל האדם בשמחה שהרי שמחה אותיות חמשה המורה על חמישה חומשי תורה כלומר תזכה ללמוד תורה על דעת המכוונים באמת מתוך שמחה אמיתית כמו שאומר דוד הע"ה פקודי ה' ישרים משמחי לב היינו למי שלומד תורה בדרך

משנת הצדיק – הרה"ק רבי אליעזר פאפו ב"ר שם טוב – י' אייר

חכם אליעזר פאפו נולד לאביו הרב שם טוב בעיר סרייבו. מעטים מאוד הפרטים על חכם זה ואולי היה נצר לחכם אליעזר פאפו בעל פלא יועץ שהוא מרבה לצטט בספריו. בהקדמה לספרו הוא כותב שלא היו לו בנים זכרים ועל כך הצטער כל ימיו. לעת זקנותו עלה לארץ ישראל והתיישב בירושלים. חכם אליעזר פאפו חיבר כמה ספרים, מהם בעברית ומהם בלאדינו. על ספריו מציינים שכתבם לתיקון נפשו וחובתו להוציא מתחת ידו את אשר בכוחו לחדש ללקט ולכתוב. חיבוריו הם: 'דמשק אליעזר' בלאדינו, 'דמשק אליעזר' בעברית, 'אפי זוטרי' על הלכות הפסח בעברית, 'תפילות על החולים' ועוד. חכם אליעזר פאפו נפטר בירושלים ביום י' אייר תרנ"ח וכתב הרב בספרו דמשק אליעזר "מובא בחז"ל: 'אמר הקב"ה, אפילו אין ישראל עושים לפני מצווה כי אם מעט בתרגולים שמנקרים באשפה אני מצרפן לחשבון גדול' – אי לזאת, אל יקל בעיניכם ליתן פרוטה לצדקה או ליתן טבאקו לכל אדם בלי שאלה. שיש בני אדם אשר תאוה נפשם, ולמצווה רבה תחשב, ומצטרף לחשבון גדול, ואין אתה יודע מתן שכן של מצוות. ומשמע שאם שאל, יש סרח גול שנותן משום בושה, ובפרט בזמן הזה שהדחה של טבאקו הוא עשרה פרוטות. יש להיזהר שלא לשאול משום אדם, אלא דווקא שנותנים לו בלי שאלה ישתה, ואם לאו – יתענה. וכל שכן ציגנארו, שהוא יותר ביזר וכך כתב הרב לעניין לימוד תורה "טעם למה שנוהגים פה עיר הקודש ירושלים, תבנה ותיכונן במהרה בימינו, כשרוצים להתחיל איזה גמרא על הסדר אינם מתחילים מההתחלה אלא הכולנה הוא כי בתחבולות תעשה לך מלחמה וכשאתם רוצה ללמוד איזה ספר ולגומרו, שלא יתחיל מתחילת הספר, מפני שהשטן מתקנא ומקטרג ומביא לו עיכובים שלא לגומרו, אלא יתחיל מפרק ב' או מדף ב', ואחר גומרו חוזר לראש. אבל אלו החכמים שהיה כוחם רב, לא היו מתייארים מקטרוג השטן ועיכוביו, היו מתחילים מראש הספר ולא היו חוששים. טעם למה נקראו החכמים בשם תלמידים? – כי שם חכם אי אפשר שיפירד משם תלמיד. כי מי שהוא שם חכם, אם יחשוב שאינו תלמיד, לא יצדק עליו שם חכם, והראייה מדוד שנאמר: 'מכל מלמדי השכלתי'.

ובענין עין הרע כתב "טעם למה את ה' סגולה לינצל מעין הרע – שה' חומשי תורה הם כנגד ה' תיבות בן פורת יוסף בן פורת עלי עין. ולזה נהגו העולם להרים פיסת היד, שיש בה ה' אצבעות, נגד עיני הרואה ואומרים לו: עלי עין. ואחר שיוסף נתברך שלא תשלוט בו העין הרעה, לפיכך ניתוספה לו ה' – 'עדות ביהוסף'. ולזה נהגו העולם לכתוב אות ה' של כסף, ולהניח בראש התינוק"

ולענין חיובו המצוות כתב רבי אליעזר "הגאון רבי עקיבא איגר בתשובותיו כתב שאין להנחת יד במוזוה שום רמז מן הגמרא. אבל המון העם מניחים ידיהם על המוזוה ונושקים ידיהם וכן שמראים להם הספר תורה נושקים ידיהם ואדרבא זהו חיוב מצווה, שאפילו הידיים שנגעו בספר תורה תפילין ומוזוה מנשקים אותם כמו שנוהגים לרחוץ פניהם בשירי יין של הבדלה, וכן מריחים כשמוכבים נר הבדלה, והכל הוא משום חיוב מצווה, וכן מנשקים המצה והמרור בליל פסח. וכי הקדושה יש במצה ומרור! – אלא חיוב מצווה דווקא, וכדומה כמה מנהגים טובים שיש בישראל. וכך כתב לענין לימוד סנוגוריה על עם ישראל "בימי הדין יומים נוראים, וכן על כל צרה שלא תבוא, על הציבור יקראו הסנוגוריה, ויעוררו לב הציבור בתשובה, ויראו נפלאות בעזרת ה' ומה טוב ומה נעים אם ילמדו הסנוגוריה הזאת על ישראל באשמורת הבוקר, שאז הוא זמן שמתעוררים הרחמים בעולם, ויחיש לגאוליו במהרה בימינו אמן כן יהי רצון. ועוד כתב "ירבנו של עולם גלוי וידוע לפניך שכמה אנשי חוץ לארץ עובדי גוים ובנותיהם ובניהם וממונם אף על פי שהיה קשה להם להיפרד מהם כדיפרד הציפורן מן הברש אף על פי כן באו לשכון בארץ הקדושה. ועכשיו בעוונותינו הרבים, הלחם שאנו אוכלים הוא לחם העצבים, מראות צרת אחינו בית ישראל שיש אנשים ונשים וטף, בחורים עם זקנים, כמה מהם חירגים וכמה מהם סומים ספרדים ואשכנזים... ואף על פי כן בגלותם ובשפלותם ובדלותם שומרים התורה והמצוות."

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

גבורת אריה – הרה"ק רבי יעקב יהודה אריה ליב ב"ר יום טוב צבי פרנקל זצוק"ל זי"ע

"ואמרת אלהם מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קדש אלה הם מועדיי" (כ"ג, ב')

אמא ממש עם המוחין שלהם בתוכם ואח"כ מתחברין ונכנסין נה"י דאבא תוך נה"י דאמא תוך הו"א נמצא כי בשבת היא קודש עצמה סוד אבא הנקרא קודש ממש הנכנסין עתה אך ביו"ט אשר אין הארה שלו מעצמו וממילא רק מאמא הוא מעצמה ולא מאבא רק ע"י מעשינו אנו קוראין את אבא ומכניסין אותו תוך ז"א ואינו מתלבש הנה"י שלו דאבא בעצמו רק באים המוחין של אבא ונכנסין תוך המוחין של אמא וכו' לכן אינן נקראים קודש אלא מקראי קודש כי אין עצמו הקודש העליון מתגלה וכו' שנמשכה להם קצת הארה לבד מקדש העליון וע"י תפילתנו ומעשינו אנו קוראין ומזמנין למוחי דאבא ונקר' קודש עב"ל והנה בין תבין מעצמך שלפי סוד עניין ב' הפירושים אלו מה מאד צדקו יותר דברי הפירוש שלו עצמו של הרמב"ן ז"ל יותר מה"ב הפי' וכדרכו לפרש עדה"א דוק

וטעם מקראי קודש שיהיה ביום הזה כולם קוראים ונאספים לקדש אותו וכו' והנה מקרא קודש מלשון קרואי העדה וכו' ואונקלוס עשאו מלשון אשר יקרא אתכם באחרית הימים וכו' ורז"ל אמרו ארעם במאכל ובמשתה ובכסות נקיה וכו' עב"ל והנה אחי אעפ"י שהפי' שלו עצמו של הרמב"ן שפירש שמקרא קודש הוא מלשון קרואי העדה נאמרים הדברים בדרך הפשט אמנם הבוחר יבחר בו מה"ב פירושים האחרים כי הדברים מכונים לסוד העניין כמבואר בפע"ח שער מקראי קודש וז"ל בענין הפרש שיש בין שבת ליו"ט וכו' כי ביו"ט אין באים בעצמם רק נה"י דאמא לבדו ובתוכם המוחין מצד אמא לבד ולכן אין היו"ט נקרא קודש אלא מקרא קודש כי הקדש העליון שהוא אבא אינו מתגלה בו בעצמו רק אמא לבד ואח"כ ע"י תפילה ומעשים אנו קוראים ומזמנים את הקודש שהוא אבא שיכנס תוך הבינה והוא מקראי קודש ולא קודש גמור וכו' עוד יש הפרש ב' כי בשבת באים נה"י דאבא עם המוחין שלהם בתוכם ונה"י של

סגולה לפרנסה – לכבד את אשתו

פי אם לשארו הקרב אליו לאמו ולאביו ולבנו ולבתו ולאחיו" (כ"א, ב') – רש"י – כי אם לשארו. אין שארו אלא אשתו

וכן כותב הבעל פלא יועץ עצה כיצד ישמרו האיש והאשה על שלום ביתם "זוה כלל גדול, כי יהיה ריב בין אנשים או בין איש לאשתו, והאחד היה פוטר מים ראשית מדון ויצא מן השורה ופער פיו לבלי חוק, לו בכח יגבר שכנגדו שלא להשיבו דבר בשעת כעסו מטוב עד רע, אלא ימתין עד יעבור זעם, ואחר עבר יום או יומים אז יוכיחו על פניו בשלום ובמישור ובלשון רכה, ויאמר לו מדוע ככה עשית? מה פשעי מה חטאתי כי דלקת אחרי ובעסת עלי גם כעס על לא חמס בכפי? הייטב בעיני ה' וכדומה דברים טובים. עושה זאת אוהב שלום ורוחף שלום, והיה שלום בחילו שלוה בארמונותיו. הן הם מקימי עולם. כמאמר רבותינו ז"ל תולה ארץ על בלימה, שהעולם מתקיים על מי שבוולם פוי בשעת מריבה, כי זוה יהיה המחלוקת עקר שאינו מוליד" עב"ל"ק

ונסביר על פי דברי רש"י הקודש אין שארו אלא אשתו את מה שנאמר באמה העבירה שארה כסותה ועונתה לא יגרע ושם מפרש רש"י שארה מוזנות דהיינו הפרנסה כלומר גם אשתו וגם פרנסה באים מאותו שורש שא"ר ומכאן ניתן להבין את דברי הגמרא בבא מציעא (נ"ט ע"א) "א"ר חלבו לעולם יאא אדם וזיר בכבוד אשתו שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל שאם שנאמר ולאברם הטיב בעבורה והיינו דאמר להו רבא לבני מחוזא אוקירו לנשיביו כי היכי דתתעתרו" כלומר שאם אדם מכבד את אשתו גם פרנסתו מצויה לו בכבוד וניתן לראות רמז נוסף כי המילה שא"ר עולה למניין פעמים נ"ר עם הכולל הם שתי גרות השבת שהאשה מודליקה לכבוד שבת קודש משום שלום בית שכן אם יש שלום בבית יש הכל בבית והוא מה שאומר רבי עקיבא (סוטה י"ז ע"א) איש ואשה זכו שכינה ביניהם